

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดวิการที่กีบของ โคนมในฟาร์ม

โคนมเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ผู้เขียน

นายภาควงภูมิ อิศระพงษ์พันธ์

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตรสัตวแพทย์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.นสพ.ดร. สุวิชัย โรจนเสถียร

บทคัดย่อ

ปัญหาขาเจ็บจากการมีวิการที่กีบใน โคนมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตของฟาร์ม โคนมได้ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่างตามแต่สภาพแวดล้อมและลักษณะการจัดการการเลี้ยง โคนมภายในฟาร์ม งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในฟาร์ม โคนม กับวิการกีบที่ตรวจพบใน โคนม โดยทำการเก็บข้อมูลปัจจัยภายในฟาร์มจากการตอบแบบสอบถาม ของเจ้าของฟาร์มและเก็บข้อมูลวิการกีบด้วยการตัดแต่งกีบ โคนมที่มีปัญหา กีบและขาเจ็บจำนวน 107 ตัวจาก 28 ฟาร์ม โคนมในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อหา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงกับวิการกีบใน โคนม ผลการศึกษาพบว่า วิการฝี่ที่กีบสัมพันธ์กับ ปัจจัยการให้อาหารแก่โคนมมากกว่า 2 มื้อต่อวัน ($P<0.01$) และอายุของโคนมในช่วง 2 ถึง 7 ปี ($P=0.05$) วิการสันกีบเปื่อยสัมพันธ์กับปัจจัยการให้มันฝรั่ง ($P<0.01$) และการให้กากมัสตาร์ดเป็น อาหาร ($P=0.01$) วิการพื่นกีบแตกหรือแยกสัมพันธ์กับปัจจัยลักษณะทำยีนด้านข้างที่ผิดปกติ ($P=0.02$) วิการแผลหลุมที่พื่นกีบสัมพันธ์กับปัจจัยการให้ข้าวโพดหมักเป็นอาหาร ($P<0.01$)

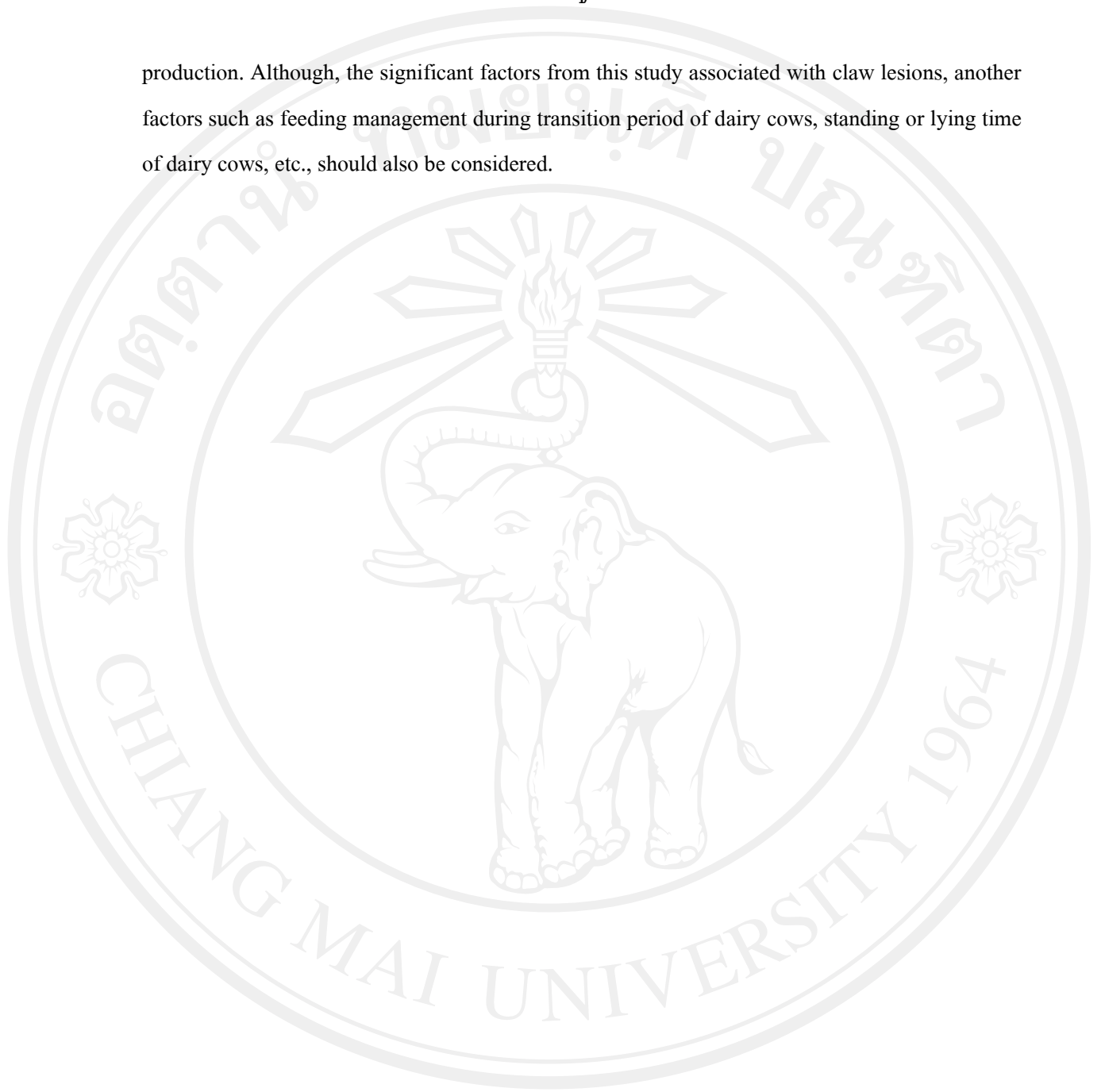
คะแนนการเดินเท่ากับ 2 ($P<0.01$) และคะแนนการเดินเท่ากับ 3 ($P<0.01$) และวิธีการรอยแยก แนวตั้งที่ผนังทึบสัมพันธ์กับปัจจัยคะแนนร่างกาย 2.5 ถึง 3.5 ($P<0.01$) และอายุของฟาร์มที่มากกว่า 10 ปี ($P=0.02$) โดยประโยชน์ของผลของการศึกษานี้คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโคนมสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้กับการจัดการการเลี้ยงโคนมเพื่อลดและป้องกันปัญหาทึบและขาเจ็บในโคนม อีกทั้งอาจทำให้สุขภาพและผลผลิตของโคนมภายในฟาร์มดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่สัมพันธ์กับวิธีการที่ทึบในโคนม อาทิเช่น การจัดการด้านอาหารช่วงก่อนและหลังคลอดลูก หรือระยะเวลาการยืนและการนอนของโคนม เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับวิธีการที่ทึบในโคนมจึงเป็นเรื่องที่ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

Thesis Title	Risk Factors Associated with Claw Lesions of Cows in Dairy Farms in the Upper North of Thailand
Author	Mr. Phakphum Issarapongpant
Degree	Master of Science (Veterinary Science)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Suvichai Rojanasthien

Abstract

In dairy cows, lameness with claw lesions effect on productive efficiency. There are many predisposing factors such as farm environment, housing and management. The objective of this study was to analyze the association between factors and claw lesions. Data was recorded with farmer questionnaire and data of claw lesions were recorded during hoof trimming in 107 dairy cows from 28 dairy farms in Chiang Mai and Lamphun province during May to November 2011. Logistic regression method was used to analyze the association between factors and claw lesions. The study showed that hoof abscess lesion was associated with frequency of feeding more than 2 times/day ($P<0.01$) and 2 to 7 years old of cows ($P=0.05$). Heel horn erosion lesion was associated with potato ($P<0.01$) and mustard meal feeding ($P=0.01$). Sole fracture (double sole) lesion was associated with abnormal side view standing of cows ($P=0.02$). Sole ulcer lesion was associated with corn silage feeding ($P<0.01$), locomotion score 2 ($P<0.01$) and locomotion score 3 ($P<0.01$). Vertical fissure lesion was associated with body condition score 2.5 to 3.5 ($P<0.01$) and farm age more than 10 years ($P=0.02$). The results of this study are useful for herdsman and who works with dairy cows, by using the study results for their farm management to reduce lameness with claw lesion. These might improve cow's claw health and better

production. Although, the significant factors from this study associated with claw lesions, another factors such as feeding management during transition period of dairy cows, standing or lying time of dairy cows, etc., should also be considered.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved